

บทที่ 3

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ความเป็นมา

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand : SET) เดิมเรียกว่า “ตลาดหุ้นกรุงเทพ” ได้ถือกำเนิดขึ้นในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2505 เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายแลกเปลี่ยนหุ้น แต่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากประชาชนสมัยนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในตลาดทุน ประกอบกับไม่ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควร รวมถึงขาดการสนับสนุนจากภาครัฐบาล

ในปี พ.ศ. 2510 รัฐบาลสมัยนั้นได้เล็งเห็นถึง ความสำคัญของภาคเอกชนในการระดมทุน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับตลาดหุ้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) ซึ่งได้มีการศึกษารูปแบบการจัดตั้งตลาดทุน และข้อกำหนดเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ การระดมเงินทุนจากประชาชน เรื่อยมา จนถึงปี พ.ศ. 2517 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์แห่งเดียวในราชอาณาจักร ตลอดจนให้ความสำคัญคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น และควบคุมดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์ให้เป็นระเบียบ มีสภาพคล่อง และมีความยุติธรรม และในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้เปิดทำการซื้อขายขึ้นอย่างเป็นทางการครั้งแรก

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าวเรื่อยมา จนกระทั่งในวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2535 จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บทบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลตลาดหลักทรัพย์ และธุรกิจหลักทรัพย์ที่กระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับ ได้ถูกนำมารวมไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มีสภาพเป็นนิติบุคคลที่มีลักษณะเป็นองค์กรที่กำกับดูแลตนเอง โดยไม่แสวงหากำไรและไม่

ใช้งบประมาณของทางการ โดยมีคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นผู้กำหนดนโยบายและควบคุมดูแลการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การดำเนินงานหลักของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ฯ มีอยู่หลายอย่างหลายหน้าที่ด้วยกัน แต่หน้าที่หลักของตลาดหลักทรัพย์ฯ คือ การรับหลักทรัพย์จดทะเบียน เนื่องจากหลักทรัพย์ที่จะซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ฯ นั้น ต้องเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน โดยบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์จดทะเบียน คือ บริษัทจดทะเบียนซึ่งเป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการก.ล.ต. ให้เสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน และได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ฯ รับเข้าเป็นบริษัทจดทะเบียน โดยบริษัทจดทะเบียน แบ่งออกเป็น บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (Market for Alternative Investment : MAI)

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้ว ไม่ต่ำกว่า 200 ล้านบาท และมีคุณสมบัติอื่นๆ ตามที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนด ซึ่งได้แก่ มีการกระจายหุ้นให้แก่ผู้ถือหุ้นรายย่อยจำนวนไม่ต่ำกว่า 600 ราย มีประวัติการดำเนินงานอย่างน้อย 3 ปี มีฐานะการเงินที่มั่นคงและมีส่วนของผู้ถือหุ้นไม่ต่ำกว่า 200 ล้านบาท เป็นต้น

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ เป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีศักยภาพในการเติบโต ที่มีขนาดของทุนจดทะเบียนชำระแล้วต่ำกว่า 200 ล้านบาท โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ บริษัทที่มีประวัติการประกอบธุรกิจและมีศักยภาพในการเติบโตมีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท มีผลการดำเนินงานอย่างน้อย 2 ปี และมีส่วนของผู้ถือหุ้นไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท และอีกประเภท คือ บริษัทที่ไม่มีประวัติการประกอบธุรกิจ แต่มีอัตราการเจริญเติบโตทางธุรกิจสูง และไม่มีข้อกำหนดในเรื่องขนาดของทุนจดทะเบียนแต่ส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทจะต้องมากกว่าศูนย์ ทั้งนี้บริษัทที่ยื่นคำขอจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ จะต้องมีการกระจายให้ผู้ถือหุ้นรายย่อยจำนวนไม่ต่ำกว่า 150 ราย

หลักทรัพย์จดทะเบียน หลักทรัพย์จดทะเบียนที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดหลักทรัพย์ใหม่ จะต้องเป็นหลักทรัพย์ที่ระบุชื่อผู้ถือ และไม่มีข้อจำกัดในการโอน ทั้งนี้หลักทรัพย์จดทะเบียนประกอบด้วยตราสารทางการเงินหลายประเภท ได้แก่ หุ้นสามัญ

หุ้นบุริมสิทธิ หุ้นกู้ หุ้นกู้แปลงสภาพ หน่วยลงทุน และใบสำคัญแสดงสิทธิฯ เป็นต้น โดยหลักทรัพย์แต่ละประเภทจะมีคุณลักษณะ รวมถึงผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนที่แตกต่างกัน ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะหลักทรัพย์ที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา นั่นคือ หลักทรัพย์ประเภทหุ้นสามัญ โดยหุ้นสามัญ (Common Stocks) เป็นหลักทรัพย์ประเภททุนที่บริษัทออกจำหน่ายเพื่อระดมทุนมาใช้ดำเนินกิจการ ผู้ถือหุ้นสามัญมีสิทธิร่วมเป็นเจ้าของบริษัท มีสิทธิในการออกเสียงลงมติในที่ประชุมผู้ถือหุ้น ตามสัดส่วนของหุ้นที่ถืออยู่ เพื่อร่วมตัดสินใจในการบริหารงานของบริษัท ตลอดจนได้รับผลตอบแทนในรูปแบบเงินปันผลเมื่อบริษัทมีผลกำไร และยังมีโอกาสได้รับกำไรจากส่วนต่างของราคาเมื่อราคาหลักทรัพย์ปรับตัวสูงขึ้นตามศักยภาพของบริษัท รวมถึงได้รับสิทธิในการจองซื้อหุ้นสามัญออกใหม่เมื่อบริษัทมีการเพิ่มทุน

บทบาทของตลาดหลักทรัพย์ฯ ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

บทบาทของตลาดหลักทรัพย์ฯ นับว่ามีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ดังจะเห็นได้จากสัญญาณทางเศรษฐกิจจะมีทิศทางดีขึ้นหรือแย่ลง ให้สังเกตจากตลาดหุ้น ซึ่งบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ มีอยู่หลายบทบาทด้วยกัน ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อการจัดสรรเงินออมและการระดมทุนระยะยาว

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญในตลาดทุนและตลาดการเงินไทย ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์ และเป็นกลไกหรือตัวกลางในการระดมทุนเงินออมหรือเงินทุนส่วนเกิน เพื่อจัดสรรเงินทุนดังกล่าวไปสู่ภาคการผลิตที่ต้องการเงินทุน เมื่อเงินออมเข้าสู่ระบบการเงินผ่านกลไกตลาดทุนมากขึ้น ธุรกิจต่างๆ ก็มีช่องทางและโอกาสในการระดมทุนระยะยาวในตลาดทุนเพิ่มขึ้นด้วย ทำให้การใช้ทรัพยากรหรือเงินออมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจและระบบเศรษฐกิจโดยตรง ทั้งนี้การลงทุนใหม่ๆ หรือ ขยายกิจการต่างๆ จะมีผลโดยตรงต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทั้งในด้านการผลิต การจ้างงาน ระดับราคาสินค้าในตลาด และการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

2. ประโยชน์ต่อการปรับโครงสร้างทางการเงินของธุรกิจ

การระดมเงินทุนจากตลาดทุนโดยผ่านตลาดหลักทรัพย์ฯ นั้น เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการระดมทุนของธุรกิจต่างๆ นอกจากการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินโดยทั่วไป เนื่องจากจะทำให้

กิจการนั้นสามารถระดมเงินทุนระยะยาวเพื่อนำไปลงทุน และดำเนินงานได้ตามที่ต้องการโดยไม่ต้องกังวลกับภาวะดอกเบี้ยเงินกู้ และสัดส่วนหนี้ที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับส่วนของเจ้าของ การพึ่งพาเงินทุนจากแหล่งเงินกู้เพียงอย่างเดียวมีผลต่อความเสี่ยงและความมั่นคงในฐานะการเงินของกิจการ เพราะสัดส่วนหนี้ที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของกิจการและความสามารถในการชำระหนี้ในอนาคต ดังนั้น การเลือกแหล่งเงินทุนจากตลาดทุน และสัดส่วนของผู้ถือหุ้นที่เพิ่มขึ้น นอกจากจะทำให้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของกิจการนั้นอยู่ในระดับที่เหมาะสมกับสภาพการดำเนินธุรกิจแล้ว ยังช่วยลดต้นทุนทางการเงินของธุรกิจให้อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าการกู้ยืมตามปกติ

3. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ

การที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถระดมทุนผ่านตลาดทุน โดยการออกหลักทรัพย์ และเสนอขายต่อผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปนั้น ถือเป็นโอกาสอันดีสำหรับผู้ลงทุนหรือผู้มีเงินออม ที่จะได้มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการต่างๆ ที่มีศักยภาพ ซึ่งการลงทุนในหลักทรัพย์ดังกล่าว นอกจากจะช่วยขยายฐานกลุ่มผู้เป็นเจ้าของกิจการสำหรับบริษัทจดทะเบียนที่ทำการระดมทุนแล้ว ยังเป็นการกระจายการถือครอง และผลประโยชน์จากการดำเนินงานของธุรกิจไปสู่ภาคประชาชนที่ถือครองหลักทรัพย์ ที่มีการกระจายตัวอยู่ในหลายๆ ส่วนของภาคเศรษฐกิจซึ่งถือว่าการกระจายรายได้ และช่วยทำให้เกิดอำนาจซื้อ ส่งผลดีต่อการจ้างงานภายในประเทศ และการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยรวมอีกทางหนึ่ง

4. ช่วยขยายฐานภาษีของรัฐบาล

เนื่องจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นกิจการซึ่งมีการบริหารจัดการที่เป็นมาตรฐานและโปร่งใส มีระบบบัญชีที่ดี รวมทั้งมีการจัดทำงบการเงินและรายงานผลการดำเนินงานที่ถูกต้องและเป็นไปตามมาตรฐานและมีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไปยังผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ อย่างแพร่หลาย ซึ่งข้อมูลและรายงานทางการเงินดังกล่าวนี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ลงทุนในการวิเคราะห์การลงทุนแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้องอีกด้วย โดยเป็นข้อมูลฐานภาษีที่ถูกต้อง และจะช่วยให้การจัดเก็บภาษีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของบริษัท เป็นไปอย่างสะดวกถูกต้อง และครบถ้วนอีกด้วย

5. ช่วยลดภาระหนี้ต่างประเทศ

การนำบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ เพื่อต้องการระดมทุนนั้น นับเป็นการระดมทุนโดยผ่านตลาดทุนในประเทศเพื่อธุรกิจในประเทศ เงินทุนที่บริษัทจดทะเบียนต่างๆ ระดมมาได้นั้น จะถูกนำมาใช้ในกระบวนการดำเนินธุรกิจต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศเป็นหลัก ดังนั้น ตลาดหลักทรัพย์ฯ จึงทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยตอบสนองความต้องการเงินทุนของธุรกิจภายในประเทศ ซึ่งนอกจากจะช่วยลดความต้องการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินภายในประเทศแล้ว ยังจะช่วยลดความต้องการกู้ยืมเงินตราจากต่างประเทศของกิจการให้น้อยลง และช่วยลดภาระหนี้ต่างประเทศของภาคธุรกิจต่างๆ นอกจากนี้ตลาดหลักทรัพย์ฯ ไม่เพียงแต่จะระดมเงินออม หรือเงินลงทุนได้จากแหล่งภายในประเทศเท่านั้น ยังสามารถดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนในกิจการของบริษัทจดทะเบียนอีกด้วย

6. เป็นดัชนีชี้การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ

จากหน้าที่ของตลาดหลักทรัพย์ฯ ที่เป็นแหล่งระดมเงินทุนจากผู้มีเงินทุนหรือผู้มีเงินออมไปสู่ภาคธุรกิจต่างๆ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาตลาดทุน และระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ดังจะเห็นได้ว่าภาวะการซื้อขายหลักทรัพย์ในแต่ละขณะนั้น มีความสำคัญและสัมพันธ์กับทิศทางและแนวโน้มของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เนื่องจากกลไกตลาดทุนในขณะนั้นๆ จะสะท้อนถึงความต้องการเงินทุนเพื่อการลงทุนของภาคการผลิต และความเชื่อมั่นของผู้ลงทุนต่อการขยายตัวหรือศักยภาพทางธุรกิจ ซึ่งมีส่วนเกื้อหนุนต่อพัฒนาทางเศรษฐกิจ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า พัฒนาการและภาวะของตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นดัชนีชี้การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศที่สำคัญอีกประการหนึ่งด้วย

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ความเป็นมาและข้อมูลทั่วไปของบริษัท

ธนาคารกรุงเทพก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2487 และกิจการได้เจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ โดยปัจจุบันเป็นธนาคารพาณิชย์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และเป็นหนึ่งในธนาคารชั้นนำของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดำเนินธุรกิจโดยให้บริการธุรกรรมทางการเงินครบวงจร อีกทั้งยังมีบริการเฉพาะด้านอีกหลายหลาย เช่น สินเชื่อเพื่อการส่งออกและนำเข้า สินเชื่อโครงการ บริการรับฝากหลักทรัพย์ จัดจำหน่ายตราสารหนี้ บริการให้คำปรึกษาทางธุรกิจ บริหารการให้สินเชื่อร่วม และบริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น

ข้อมูลเกี่ยวกับหุ้นสามัญของบริษัท

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เริ่มเข้ามาทำการซื้อขายหุ้นสามัญของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ฯ ในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 ภายใต้ชื่อย่อหลักทรัพย์ BBL โดยทำการซื้อขายอยู่ในหมวดอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินและการธนาคาร ซึ่งบริษัทมีจำนวนหุ้นที่จดทะเบียนไว้กับทางตลาดหลักทรัพย์ฯ จำนวน 1,908,842,894 หุ้น

ตารางที่ 3.1 การเปลี่ยนแปลงราคาหุ้นสามัญและปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงผลประกอบการของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2539- 2548

ปี	ราคา (หน่วย:บาท)					ปัจจัยที่เข้ามากระทบ
	เปิด	สูงสุด	ต่ำสุด	ปิด	เปลี่ยนแปลง (%)	
2539	218.00	260.00	181.00	191.00	-11.57	- เศรษฐกิจไทยชะลอตัวลงมาก รวมถึงสภาพตลาดหลักทรัพย์ฯที่ตกต่ำตลอดปี อย่างไรก็ตามธนาคารยังสามารถปล่อยสินเชื่อรวมได้เพิ่มขึ้นแต่ก็ไม่ได้ ทำให้กำไรสุทธิเติบโตมากนัก เนื่องจากรายจ่ายของธนาคารที่เพิ่มขึ้นในอัตราที่มากกว่ารายได้
2540	191.00	195.00	78.00	86.00	-54.97	- ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ประสบความยากลำบากอย่างหนัก เนื่องจากวิกฤตการณ์เศรษฐกิจของประเทศ ที่ส่งผลให้การประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์เต็มไปด้วยความยากลำบาก ไม่ว่าจะเป็นการเติบโตของสินเชื่อที่ลดน้อยลง ต้นทุนทางการเงินที่สูงขึ้นจากภาวะอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับสูง ประกอบกับการที่ธนาคารต้องตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นจำนวนสูงกว่าปีที่ผ่านมามากหลายเท่าตัว ส่งผลให้ผลประกอบการในปี 2540 ธนาคารมีกำไรสุทธิที่ลดลงอย่างมาก
2541	83.00	108.00	19.25	52.00	-39.53	-ธนาคารพาณิชย์ไทยเผชิญกับปัญหาอย่างหนัก โดยเฉพาะปัญหาสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนเข้าใกล้ร้อยละ 50 ของสินเชื่อรวม ส่งผลให้การระดมตั้งสำรองเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ปี	ราคา (หน่วย:บาท)					ปัจจัยที่เข้ามากระทบ
	เปิด	สูงสุด	ต่ำสุด	ปิด	เปลี่ยนแปลง (%)	
						ขณะที่เงินกองทุนที่มีอยู่ไม่เพียงพอ ทุกธนาคารต้องเร่งเพิ่มเงินกองทุน ซึ่งทำได้ยากลำบากในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และนอกจากนี้สภาพคล่องที่เริ่มมีล้นระบบธนาคารพาณิชย์ตั้งแต่ปลายปี 2541 ในขณะที่ธนาคารยังไม่สามารถปล่อยสินเชื่อได้มากนัก ทำให้การทำรายได้ของธนาคารจึงเป็นไปด้วยความยากลำบาก ประกอบกับภาระการตั้งสำรองฯ ส่งผลให้ผลประกอบการของธนาคารมีผลขาดทุนสุทธิ
2542	51.00	89.50	37.75	61.00	+17.31	-วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เริ่มคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งเศรษฐกิจไทยก็มีสัญญาณหลายประการที่บ่งชี้ถึงการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม จากภาวะอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำ ทำให้การปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถขยายตัวได้ตามเป้าหมาย ซึ่งเกิดจากปัจจัยสำคัญคือ การเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อ เนื่องจากหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ยังอยู่ในระดับสูง และการปรับโครงสร้างหนี้ยังไม่คืบหน้ามากนัก นอกจากนี้ธนาคารยังต้องมีการตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่เข้มงวด ส่งผลให้ผลประกอบการในปี 2542 ยังมีผลขาดทุนสุทธิต่อเนื่องและเพิ่มขึ้นจากปีก่อน
2543	62.00	67.50	21.50	25.50	-58.20	- โดยภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยในปี 2543 ยังอยู่ในช่วงของการปรับตัวจากวิกฤตการณ์เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี 2540 ซึ่งเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ในภาวะอ่อนแอและเปราะบางต่อปัจจัยความเสถียรทางการเงิน โดยหนี้สาธารณะยังคงเป็นปัญหาของประเทศอยู่ต่อไป และนอกจากนี้ความผันผวนทางด้านเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ปี	ราคา (หน่วย:บาท)					ปัจจัยที่เข้ามากระทบ
	เปิด	สูงสุด	ต่ำสุด	ปิด	เปลี่ยนแปลง (%)	
						ได้ส่งผลกระทบต่อธนาคารต้องเผชิญความเสี่ยงในหลายๆด้าน อย่างไรก็ตามจากการที่ธนาคารสามารถลดยอดสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลงเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ธนาคารมีผลกำไรก่อนการตั้งสำรองสูงขึ้นจากปีก่อน และมีผลขาดทุนที่ลดลง เมื่อเทียบกับปีก่อน
2544	25.25	44.25	25.25	36.50	+43.14	-แม้เศรษฐกิจทั่วโลกจะตกต่ำ จากการอึมตัวของอุตสาหกรรมหลายแขนง เช่น อิเล็กทรอนิกส์ และ คอมพิวเตอร์ ประกอบกับเหตุการณ์การก่อการร้าย ตึก World Trade Center ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั่วโลก ทำให้อัตราการเจริญเติบโตเศรษฐกิจของไทยชะลอตัวลงเหลือ 1.5% เมื่อเทียบกับอัตรา 4.4% ในปี 2543 อย่างไรก็ตามท่ามกลางสถานะที่ไม่เอื้ออำนวยดังกล่าว ธนาคารกรุงเทพฯ ได้ยึดหลักการประกอบการอย่างมีระบบและความระมัดระวัง ทำให้มีผลสืบหน้าไปด้วยดีทั้งปริมาณและคุณภาพ ส่งผลให้ธนาคารสามารถแสดงผลประกอบการมีกำไรสุทธิเป็นครั้งแรก นับตั้งแต่วิกฤติเศรษฐกิจ
2545	36.50	66.50	36.25	49.50	+35.62	-แม้ผลประกอบของบริษัทในปี 2545 จะมีกำไรสุทธิลดลงจากปีก่อน โดยมีสาเหตุจากรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิลดลง 5.7% เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำ อย่างไรก็ตามรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยของธนาคารมีการขยายตัวในอัตราที่น่าพอใจ ซึ่งเป็นผลจากรายได้ค่าธรรมเนียมและกำไรจากการบริหารตรา และนอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่สะท้อนให้เห็นว่าผลประกอบการของธนาคารในปี 2545 ปรับตัวดีขึ้นอย่างชัดเจน คือ ยอดสินเชื่อสุทธิที่ขยายตัว 2.3%

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ปี	ราคา (หน่วย:บาท)					ปัจจัยที่เข้ามากระทบ
	เปิด	สูงสุด	ต่ำสุด	ปิด	เปลี่ยนแปลง (%)	
2546	49.50	113.00	48.75	109.00	+120.20	-ผลประกอบการของธนาคารเติบโตขึ้นมากจากปีก่อน ตามภาวะเศรษฐกิจที่เติบโตในอัตราที่สูงจากปีก่อนๆ ซึ่งมีฐานที่ต่ำ หลังจากเริ่มฟื้นตัวจากวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2541 โดยในปี 2546 บริษัทมีกำไรสุทธิเท่ากับ 11,335 ล้านบาท เพิ่มขึ้นถึง 80% จากปีก่อน ตามรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย และรายได้ที่เป็นดอกเบี้ยและเงินปันผล ที่เพิ่มขึ้น 46% และ 9.2% จากปีก่อน ตามลำดับ
2547	108.00	113.00	83.00	104.00	-4.59	-โดยผลประกอบการของธนาคารยังเติบโตได้ในระดับที่ดี และมีกำไรสุทธิสูงที่สุดนับตั้งแต่วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี 2541 เนื่องมาจากการขยายตัวที่ดีขึ้นของสินเชื่อ ตามภาวะเศรษฐกิจที่มีการฟื้นตัวต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามราคาหุ้นไม่สามารถปรับตัวขึ้นได้มากนัก ซึ่งสาเหตุหนึ่งมาจากในปี 2547 สถานการณ์ของราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ปรับตัวสูงขึ้น ประกอบกับการแข่งขันในธุรกิจธนาคารที่มีความรุนแรงยิ่งขึ้น
2548	105.00	114.00	95.50	105.00	+0.96	-การแข่งขันในธุรกิจธนาคารยังทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากธนาคารแห่งประเทศไทยได้อนุมัติการจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ใหม่จำนวน 5 ธนาคาร ตามแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงิน อย่างไรก็ตามผลประกอบการของธนาคารยังมีการเติบโตที่ดี และสร้างผลกำไรที่สูงสุดอีกครั้ง นับตั้งแต่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2541 เนื่องจากการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยในตลาดและการที่ยอดเงินให้สินเชื่อด้วยเฉลี่ยสูงขึ้น ส่งผลให้รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิเพิ่มขึ้นจากปีก่อน

บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

ความเป็นมาและข้อมูลทั่วไปของบริษัท

ซีพีเอฟจดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2521 ในนาม “บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารสัตว์ จำกัด” ต่อมาในปี 2530-2531 ซีพีเอฟได้เริ่มขยายธุรกิจไปสู่การเลี้ยงสัตว์บกและสัตว์น้ำ โดยมีเป้าหมายเพื่อดำเนินธุรกิจในลักษณะครบวงจรมากขึ้น และต่อมาในช่วงต้นปี 2542 ได้มีการปรับโครงสร้างทางธุรกิจ ซึ่งมีผลทำให้ซีพีเอฟเป็นแกนนำในการดำเนินธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรมของเครือเจริญโภคภัณฑ์ในประเทศไทย และเพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างการดำเนินธุรกิจและเป้าหมายหลักของบริษัทที่มุ่งเน้นผลิตอาหารสู่ตลาดทั่วโลก ซีพีเอฟ จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น “บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)” โดยการดำเนินธุรกิจแบ่งออกเป็น 2 ธุรกิจหลัก คือ ธุรกิจสัตว์บก และธุรกิจสัตว์น้ำ ซึ่งมีการดำเนินงานในลักษณะครบวงจร โดยเริ่มจากการผลิตและจำหน่ายอาหารสัตว์ การเพาะพันธุ์สัตว์ และอุตสาหกรรมแปรรูปจากอาหารสัตว์ ครอบคลุมทั่วภูมิภาคของประเทศ นอกจากนี้บริษัทยังมีการลงทุนในต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นฐานการผลิตและเป็นช่องทางจัดจำหน่ายสินค้าที่ผลิตและส่งออกไปจากบริษัทในกลุ่มซีพีเอฟ

ข้อมูลเกี่ยวกับหุ้นสามัญของบริษัท

บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) เริ่มเข้ามาทำการซื้อขายหุ้นสามัญของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ฯ ในวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2530 ภายใต้ชื่อย่อหลักทรัพย์ CPF โดยทำการซื้อขายอยู่ในหมวดอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร ซึ่งบริษัทมีจำนวนหุ้นที่จดทะเบียนไว้กับทางตลาดหลักทรัพย์ฯ จำนวน 7,519,937,826 หุ้น

ตารางที่ 3.2 การเปลี่ยนแปลงราคาหุ้นสามัญและปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงผลประกอบการของบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2539-2548

ปี	ราคา (หน่วย:บาท)					ปัจจัยที่เข้ามากระทบ
	เปิด	สูงสุด	ต่ำสุด	ปิด	เปลี่ยนแปลง (%)	
2539	11.90	13.60	7.75	8.00	-32.20	-ผลประกอบการของบริษัทในปี 2539 ออกมาทรงตัวจากปีก่อนที่ระดับประมาณ 1,300 ล้านบาท ในขณะที่รายได้จากการขายในปี 2539 ลดลงจากปีก่อน 5% โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากการลดลงของปริมาณการจำหน่ายอาหารกึ่ง ซึ่ง เป็นสินค้าหลักชนิดหนึ่งของบริษัท เนื่องจากเกิดภาวะโรคระบาดในกึ่ง ตั้งแต่ปลายปี 2538 เป็นต้นมา ทำให้ฟาร์มกึ่งต่างๆ ลดปริมาณการเลี้ยงกึ่งลง ส่งผลให้ยอดขายอาหารกึ่งของบริษัทปรับตัวลดลงตาม อย่างไรก็ตามยอดขายอาหารกึ่งในช่วงครึ่งปีหลัง ได้ปรับตัวดีขึ้นกว่าครึ่งปีแรกประมาณ 16% หลังบริษัทได้พยายามแก้ไขปัญหาและได้ผลเป็นที่น่าพอใจ
2540	8.00	8.70	2.10	5.70	-28.75	-วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น และการลอยตัวของค่าเงินบาท ส่งผลให้บริษัทมีผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่สูงถึงประมาณ 3 พันล้านบาท จนทำให้ผลประกอบการของบริษัทในปี 2540 มีผลขาดทุนสุทธิหรืออย่างไรก็ตามหากไม่รวมผลขาดทุนจากรายการดังกล่าว และมองในแง่การดำเนินงานธุรกิจ ถือว่าขยายตัวในระดับที่น่าพอใจ โดยมียอดขายที่เติบโต 15% ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวทั้งปริมาณและราคา เนื่องจากสินค้าของบริษัท จำเป็นต่อการดำรงชีพ ประกอบกับการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถประหยัดต้นทุน ส่งผลให้มีความสามารถในการทำกำไรดีขึ้น

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ปี	ราคา (หน่วย:บาท)					ปัจจัยที่เข้ามากระทบ
	เปิด	สูงสุด	ต่ำสุด	ปิด	เปลี่ยนแปลง (%)	
2541	5.50	7.40	2.50	4.42	-22.37	-วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและความผันผวนของค่าเงินบาทที่เกิดขึ้นในระหว่างปี 2540 ยังคงมีผลต่อการดำเนินงานของบริษัท แต่ในระหว่างปี 2541 บริษัทได้ดำเนินมาตรการเพื่อรองรับภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำเหล่านี้ โดยบริษัทได้มีการปรับโครงสร้างในการดำเนินธุรกิจภายในกลุ่มบริษัท เพื่อให้เกิดความประหยัดในเชิงธุรกิจ ประกอบกับบริษัทได้ผลประโยชน์จากค่าเงินบาทที่อ่อนตัว ทำให้ได้เปรียบในด้านการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศ และราคาขายที่ยังขยายตัวได้ เนื่องจากเป็นสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ ส่งผลให้ผลประกอบการในปี 2541 กลับมามีกำไรสุทธิได้จากที่ขาดทุนปีก่อน
2542	4.40	12.20	3.68	10.30	+132.77	-เศรษฐกิจของประเทศไทยฟื้นตัวขึ้นเล็กน้อยจากช่วงวิกฤตการณ์ 2 ปีที่ผ่านมา ซึ่งในช่วงวิกฤตนั้น ธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรมเป็นธุรกิจที่ยังคงอยู่ในภาวะที่ดี นอกจากนี้ในช่วงเริ่มตั้งแต่ต้นปี 2541 รัฐบาลไทยได้หันมาให้ความสำคัญกับภาคอุตสาหกรรมการเกษตร ซึ่งคาดว่าจะเป็ภาคธุรกิจสำคัญที่จะสามารถช่วยให้ประเทศไทยฟื้นตัวจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจได้ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบด้านการแข่งขันในตลาดโลก ประกอบกับผลจากการที่ค่าเงินบาทมีเสถียรภาพมากขึ้น และอัตราดอกเบี้ยที่ลดต่ำลง ทำให้ค่าใช้จ่ายทางการเงินของบริษัทฯ ลดลง ส่งผลให้ผลประกอบการมีกำไรสุทธิเติบโตขึ้น

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ปี	ราคา (หน่วย:บาท)					ปัจจัยที่เข้ามากระทบ
	เปิด	สูงสุด	ต่ำสุด	ปิด	เปลี่ยนแปลง (%)	
2543	10.40	17.60	3.80	3.88	-62.38	-บริษัทได้รับผลกระทบจากระดับราคาขายในประเทศของสินค้าหลักในธุรกิจสัตว์บก อันได้แก่ ไก่เนื้อ ไก่ไข่ และสุกรขุน มีราคาต่ำกว่าในปี 2542 ซึ่งจากผลกระทบดังกล่าว ทำให้ผลประกอบการในปี 2543 บริษัทมีกำไรสุทธิ ลดลง 13.44% จากปีก่อน
2544	3.88	5.90	5.00	5.45	+40.46	-ผลประกอบการของบริษัทกลับมาเติบโตอีกครั้ง เนื่องจาก ยอดขายในธุรกิจหลักทั้งจากสัตว์บกและสัตว์น้ำ ต่างปรับตัวดีขึ้น โดยธุรกิจสัตว์บกมียอดขายในปี 2544 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนกว่าร้อยละ 20 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของยอดการส่งออกเนื้อไก่ และการเพิ่มขึ้นของราคาขายเนื้อสัตว์ภายในประเทศ ขณะที่ยอดขายของส่วนงานสายสัตว์น้ำ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 7 ซึ่งส่วนใหญ่มาจากการเพิ่มขึ้นของปริมาณการขายอาหารสัตว์ อันเป็นผลจากการเลี้ยงกุ้งที่เพิ่มขึ้น
2545	5.45	8.50	4.04	4.20	-22.94	-ธุรกิจหลักของบริษัทต่างมีอัตราการเติบโตที่ลดลง โดยธุรกิจสัตว์บกได้รับผลกระทบจากภาวะราคาเนื้อสัตว์ในประเทศเฉลี่ยทั้งปีของปี 2545 อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าของปี 2544 ขณะที่ธุรกิจสัตว์น้ำได้รับผลกระทบจากปริมาณขายอาหารกุ้ง และกุ้งส่งออกที่ลดลงจากปีที่ผ่านมา นอกจากนี้กิจการในต่างประเทศของบริษัท ยังมีผลขาดทุนจากการดำเนินงานเพิ่มขึ้นจากปีก่อนถึง 81% ซึ่งส่วนใหญ่เป็นของบริษัทย่อยในประเทศสหรัฐอเมริกา ตามภาวะอุตสาหกรรมไก่เนื้อที่ซบเซาในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งตกต่ำมากสุดในรอบ 40 ปี

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ปี	ราคา (หน่วย:บาท)					ปัจจัยที่เข้ามากระทบ
	เปิด	สูงสุด	ต่ำสุด	ปิด	เปลี่ยนแปลง (%)	
2546	4.18	5.50	3.10	4.40	+4.76	-ธุรกิจจำหน่ายเนื้อและอาหารสัตว์ภายในประเทศ ซึ่งเป็นตัวสร้างรายได้หลักของบริษัท มีความสามารถในการทำกำไรที่ลดลง ตามระดับราคาตลาดเฉลี่ยของเนื้อสัตว์และพันธุ์สัตว์ที่จำหน่ายในประเทศอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปีก่อน เนื่องจากมาตรการการตรวจสอบหาสารตกค้างในสินค้าอย่างเข้มงวด โดยประเทศผู้นำเข้าในกลุ่มสหภาพยุโรปที่ดำเนินการมาตั้งแต่กลางปี 2545 ส่งผลให้มีปริมาณเนื้อไก่จำหน่ายในประเทศเพิ่มมากขึ้นเกินกว่าความต้องการบริโภค นอกจากนี้ การเกิดโรคระบาดขึ้นในสัตว์ปีกในประเทศไทย มีผลทำให้ปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ ไช้ไก่ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ จากไก่ภายในประเทศลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ในช่วงปลายไตรมาสที่ 4 ของปี 2546 ซึ่งทำให้ระดับราคาของสินค้าดังกล่าวปรับตัวลดลงอย่างมากด้วยเช่นกัน
2547	4.42	4.50	3.20	3.78	-14.09	-ปัญหาการเกิดไข้หวัดนกในประเทศมีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค ทำให้ความต้องการบริโภคเนื้อไก่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ และส่งผลให้ปริมาณและราคาขายเนื้อไก่ที่จำหน่ายในประเทศไทยและส่งออกลดลงอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน นอกจากนี้ยอดขายจากการส่งออกกึ่งของบริษัท ยังได้รับผลกระทบจากการที่ประเทศไทย และประเทศผู้ส่งออกกึ่งอีก 5 ประเทศ ถูกประเทศสหรัฐอเมริกาฟ้องกรณีการทุ่มตลาดสินค้ากึ่ง ส่งผลให้กำไรสุทธิลดลงอย่างมาก เมื่อเทียบกับปีก่อน

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ปี	ราคา (หน่วย:บาท)					ปัจจัยที่เข้ามากระทบ
	เปิด	สูงสุด	ต่ำสุด	ปิด	เปลี่ยนแปลง (%)	
2548	3.78	6.50	3.64	6.10	+61.38	-วิกฤตการณ์ไข้หวัดนกที่เกิดขึ้นในปี 2547 ได้คลี่คลายลง ทำให้ผู้บริโภคริเริ่มหันกลับมาบริโภคสินค้าอาหารจากสัตว์ปีกมากขึ้น ส่งผลให้ปริมาณการขายสินค้าเนื้อสัตว์ในประเทศของบริษัท ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อน นอกจากนี้ผลของการปรับโครงสร้างของธุรกิจสัตว์น้ำในประเทศของบริษัท ให้เป็นการดำเนินธุรกิจที่ครบวงจร และสามารถในการผลิตสินค้าให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า ส่งผลให้สินค้าในธุรกิจสัตว์น้ำเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น ทำให้จากยอดขายในธุรกิจหลักของบริษัทที่ปรับตัว ส่งผลให้บริษัทมีกำไรสุทธิเติบโตถึง 446% จากปีก่อน